

R6 0004.6.2020

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
11-135 Lubomino
ul. Kopernika 7
tel. 089 532 44 62
NIP 739-14-52-358

Lubomino, dnia 27.01.2020 r.

GOPS.0421.3.2020

Rada Gminy
Lubomino

Wójt Gminy Lubomino w załączeniu przekazuje „Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za rok 2019”, zgodnie z art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1111).

WOJT
mgr Andrzej Mazur

RADA GMINY
Lubomino

27-01-2020

INSPEKTOR
mgr Ilona Basalygo

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY ZA ROK 2019

Zgodnie z art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 poz. 1111) w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Do zadań własnych gminy, w myśl art. 176 wspomnianej na wstępie ustawy, należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ww. ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;

- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Wyżej wymienione zadania wykonywane były w oparciu o Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021 przyjęty Uchwałą Nr VI/43/2019 Rady Gminy Lubomino z dnia 27 marca 2019 r.

Cel główny programu to:

Stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku biologicznej rodziny oraz wspierania rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych w Gminie Lubomino.

Cele szczegółowe:

- współpraca z rodziną w celu poprawy jakości opieki sprawowanej przez rodziców/opiekunów;
- zapewnienie wsparcia i opieki dzieciom w rodzinach zagrożonych;
- podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej;
- podniesienie aktywności społecznej i poprawa sytuacji rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubominie (zwany dalej GOPS) w roku 2019 zapewnił rodzinom, przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej szereg form wsparcia. Od marca 2019 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej na podstawie pełnomocnictwa udzielonego przez Wójta Gminy Lubomino realizuje projekt „Akademia Rodziny” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 w zakresie osi priorytetowej 11 Włączenie społeczne, Działanie RPWM 11.2 Ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym, numer projektu RPWM.11.02.03-28-0033/18. Celem projektu jest podniesienie aktywności społecznej i poprawa sytuacji rodzinnej 60 osób z terenu Gminy Lubomino. W ramach dwóch edycji projektu, do końca 2021 roku wsparciem zostanie objętych 12 rodzin. W ramach prowadzonych działań w 2019 r. wsparciem objętych zostało 35 osób, z czego 4 osoby zakończyły realizację projektu z racji zmiany miejsca zamieszkania. Każdy z uczestników I edycji projektu został poddany wieloprotblemowej diagnozie zasobów i deficytów przez zespół specjalistów – psycholog, asystent rodziny, pracownik socjalny. Na podstawie

diagnozy dla każdego uczestnika została przygotowana indywidualna ścieżka reintegracji, obejmująca przynajmniej trzy rodzaje wsparcia określone w projekcie - poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne), zajęcia dla rodzin prowadzone metodą Terapii Skoncentrowanej na Rozwiązaniach, wsparcie asystenta rodziny, zajęcia warsztatowe (Szkola dla Rodziców, warsztaty racjonalnego gospodarowania budżetem domowym, Akademia Aktywnych Rodziców), usługi opiekuńcze dzieci.

Działania zrealizowane do dnia 31.12.2019 r.

- dla każdej z osób przygotowano Indywidualną Ścieżkę Wsparcia przez psychologa, asystenta rodziny oraz pracowników socjalnych;
- przygotowano kontrakty socjalne dla 10 rodzin;
- świadczone pracę socjalną dla uczestników projektu, kontrolowano realizację kontraktów socjalnych;
- wypłacono zasiłki celowe na pokrycie bieżących potrzeb związanych z udziałem w projekcie;
- indywidualne poradnictwo specjalistyczne – ogółem 170 godzin w tym 80 godz. poradnictwa prawnego i 90 godz. poradnictwa psychologicznego;
- praca asystenta rodziny – asystent zatrudniony w wymiarze 1 etatu w systemie zadaniowego czasu pracy. Asystent pracuje ze wszystkimi rodzinami;
- warsztaty „Poczuj w sobie moc” dla uczestników Projektu 4 x 5 godz.;
- warsztaty „Szkola dla Rodziców” dla uczestników Projektu 4 x 5 godz.;
- warsztaty „Racjonalnego gospodarowania budżetem domowym” dla uczestników Projektu 5 x 4 godz.;
- zapewniano poczęstunek dla uczestników warsztatów;
- świadczone usługi opiekuńcze dla dzieci uczestników podczas ich uczestnictwa w zajęciach.

W roku sprawozdawczym na terenie Gminy Lubomino pracę dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze świadczył jeden asystent rodziny zatrudniony na podstawie umowy o pracę w systemie zadaniowego czasu pracy. Finansowanie zatrudnienia pochodziło ze środków własnych oraz ze środków pozyskanych w ramach Projektu „Akademia Rodziny”.

Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny w roku 2019

<i>Ilość rodzin</i>	<i>Ilość osób w rodzinach</i>	<i>Ilość dzieci w rodzinach</i>
10	35	20

Z dwiema rodzinami asystent zakończył pracę ze względu na zmianę miejsca zamieszkania. W ramach zadania wydatkowano ogółem 21 486 zł w tym 1 204 zł pochodziło ze środków własnych gminy.

Głównym celem pracy Asystenta Rodziny było:

- wzrost umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin;
- praca nad budowaniem prawidłowego wzorca rodzica, wzmocnienie kompetencji rodziców;
- praca nad nabyciem umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udzielenie pomocy w rozwiązywaniu problemów i konfliktów rodzinnych;
- doradztwo w zakresie prawidłowego komunikowania się;
- motywowanie do angażowania się członków rodziny w sprawy bieżące;
- konsultacje asystenta i członków rodziny ze specjalistami takimi jak: pedagog szkolny, wychowawcy ze szkoły i przedszkola, lekarz pediatra, pielęgniarka środowiskowa, psycholog i logopeda z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, kuratorzy zawodowi, koordynatorzy z Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie, prawnik i psycholog,
- prowadzenie indywidualnego poradnictwa dla rodziców i dzieci w kontekście niepożądanych zdarzeń;
- współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- monitorowanie szczepień i bilansów dzieci oraz wspólne wizyty wraz z rodziną u lekarza pediatry, psychiatry dziecięcego, neurologa dziecięcego, dentysty itp.;
- monitorowanie rodzin po zakończonej współpracy z asystentem rodziny przez okres 6 miesięcy;
- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;

- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- inne zadania wynikające z bieżących potrzeb rodzin.

W ramach realizacji zadania związanego ze wspieraniem rodziny Ośrodek poniósł koszty związane ze współfinansowaniem pobytu 8 dzieci w systemie pieczy zastępczej (1 osoba przebywa w placówce opiekuńczo – wychowawczej, 7 w rodzinach zastępczych). Zgodnie z ustawą jest to zadanie własne gminy. W ubiegłym roku wydatkowano na ten cel kwotę 32 020 zł.

W ramach zadania świadczone było również poradnictwo psychologiczne oraz mediacje dla rodzin przez psychologa zatrudnionego ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (149 konsultacji).

Pracownicy GOPS na bieżąco udzielali porad specjalistycznych oraz świadczyli pracę socjalną. Prowadzili również rozmowy negocjacyjne oraz mediacyjne z rodzinami celem pomocy w rozwiązywaniu konfliktów, uczestniczyli w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Grupach Roboczych.

Podstawowym zadaniem pracownika socjalnego jest rozpoznawanie potrzeb osób i rodzin poprzez wywiad środowiskowy, którego celem jest ustalenie sytuacji materialnej, rodzinnej, zdrowotnej oraz prowadzenie szeregu działań zmierzających do sytuacji, w której osoby te nie będą wymagały zewnętrznego wsparcia. Pracownik socjalny może zawierać z podopiecznym oraz jego rodziną kontrakt socjalny (w 2019 r. 10 kontraktów). Kontrakt socjalny jest „... pisemną umową zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny” (art. 6 pkt. 6 ustawy o pomocy społecznej). Wykonywanie pracy pracownika socjalnego wymaga profesjonalnego wykształcenia, przygotowania praktycznego oraz teoretycznego z zakresu wielu dziedzin min. pracy socjalnej, przeciwdziałania bezrobociu, znajomości przepisów prawa, umiejętności negocjowania oraz wsparcia psychologicznego podopiecznych. Zawód

ten wymaga odporności psychicznej, umiejętności działania w sytuacjach trudnych, a nawet zagrażających zdrowiu i życiu. Osoby, do których pracownik dociera podczas wywiadów środowiskowych są często sfrustrowane, bezradne i rozgoryczone. Oczekują pomocy, nie zawsze finansowej. Pracownicy udzielają wsparcia, wskazują grupy, organizacje lub instytucje, które są w stanie tej osobie pomóc. Pracownicy socjalni pomagają w łagodzeniu konfliktów rodzinnych. Takie działania nazywane pracą socjalną, nie ma swojego odzwierciedlenia w dokumentacji i jest niewymierne.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jednym z zadań gminy jest prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci. Gmina Lubomino nie posiada placówek wsparcia dziennego w rozumieniu ustawy. Zadania ww placówek realizowane są przez organizacje pozarządowe, kluby sportowe oraz świetlice szkolne działające przy placówkach oświatowych.

W Gminie Lubomino nie ma również rodzin wspierających. Jednak funkcję tych rodzin przejmują często rodziny sąsiedzkie, które nie mają potrzeby formalizowania swojej pracy. Pomoc sąsiedzka opiera się zwykle na załatwianiu bieżących spraw i potrzeb – zawiezenie na zakupy, do lekarza, przeprowadzenie rozmów z dziećmi, kontakt z pracownikiem socjalnym czy asystentem rodziny, pomoc przy remontach, naprawach i in. Częsty kontakt z rodziną sąsiedzką pozytywnie wpływa na nabywanie pożądanych wzorców przez rodziny zagrożone.

Z dniem 1 stycznia 2017 roku weszła w życie ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „*Za życiem*”. W 2019 roku rodzin objętych wsparciem w formie asystenta rodziny zgodnie z art. 4 § 3 ww. ustawy mówiącym o wsparciu rodzin z dzieckiem o „*Ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, o których mowa w ust. 2 pkt. 2 – 4, stwierdza w zaświadczeniu lekarz ubezpieczenia zdrowotnego, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, posiadający specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii*”.

W przypadku rodzin zagrożonych kryzysami i wykluczeniem społecznym podejmowanych jest kilka działań:

a) procedura postępowania w przypadku konieczności zastosowania art.12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie W 2019 roku 5 dzieci zostało odebranych rodzinie z zastosowaniem tej procedury.

b) działania wynikające z prac Zespołu Interdyscyplinarnego.

W 2019 roku Zespół podejmował działania w stosunku do 20 rodzin. Odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego. Utworzono 20 grup roboczych. Zostało założonych 11 Niebieskich Kart – w tym 3 przez pracowników GOPS oraz 8 przez policję.

Praca z rodziną zagrożoną kryzysem jest jednym z priorytetowych zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. W sytuacjach, gdy zagrożone jest dobro dziecka pracownicy podejmują natychmiastową interwencję w środowisku zamieszkania rodziny. Ogromnie istotną rolę odgrywa tu współpraca wszystkich służb działających na rzecz rodziny. Ośrodek współdziała z policją, pracownikami służby zdrowia, pracownikami oświaty oraz kuratorami rodzinnymi. Ponadto pracownicy socjalni i asystenci posiłkują się różnymi placówkami i organizacjami pozarządowymi świadczącymi niezbędne porady i terapię. Monitoring sytuacji poszczególnych środowisk i zachodzących w nich zmian prowadzono poprzez bezpośredni kontakt z rodziną. W przypadku dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej pracownicy socjalni uczestniczyli w posiedzeniach zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka.

W funkcjonowaniu wyżej wymienionych rodzin, zaobserwować można było jedną, bądź wiele z poniższych dysfunkcji:

1. niewydolność opiekuńczo – wychowawczą rodziców bądź opiekunów;
2. choroby i niepełnosprawność występujące w rodzinie;
3. uzależnienia i współuzależnienia w rodzinie;
4. bezrobocie w rodzinie;
5. niska świadomość rodziny o roli podmiotów udzielających pomocy;
6. przemoc w rodzinie.

W 2019 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubominie przystąpił po raz kolejny do realizacji Kampanii „Biała Wstążka” w celu uwrażliwienia społeczności lokalnej na potrzeby i prawa rodzin i osób w tych rodzinach. W ramach Kampanii, w listopadzie i grudniu 2019 r. prowadzone były następujące działania:

1. organizacja „Drzwi otwartych” w GOPS w Lubominie;
2. organizacja konferencji „Każdy ma prawo do godnego życia”, dnia 25.11.2019 r.
3. dyżur Rady Prawnego dnia 27.11.2019 r.
4. dyżur psychologa dnia 05.12.2019 r.
5. dyżur pracowników socjalnych, członków Zespołu Interdyscyplinarnego dnia 06.12.2019 r. Dni otwarte w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lubominie. Udzielanie informacji dotyczących procedury Niebieskiej Karty oraz wsparcia dla

osób dotkniętych przemocą.

Pracownicy GOPS w Lubominie w roku 2019 podejmowali działania w zakresie:

- I. *Zwiększenia wydolności opiekuńczo – wychowawczej rodziców lub opiekunów rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej:*
 - analizowanie sytuacji rodzin i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie – prowadzenie pracy z rodziną, tworzenie planu pracy z rodziną;
 - wspieranie rodzin przeżywających trudności;
 - współpraca z instytucjami wdrożonymi w życie danej rodziny;
 - prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem;
 - prowadzenie konsultacji ze specjalistami;
 - wskazanie rodzinie i pomoc w nawiązaniu kontaktu z instytucjami działającymi na rzecz rodziny;
 - prowadzenie rozmów, mediacji z członkami rodzin.
- II. *Ograniczenia sytuacji kryzysowych w rodzinach powstających w wyniku występujących uzależnień i współuzależnień:*
 - motywowanie do podjęcia leczenia;
 - współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
 - współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym.
- III. *Przeciwdziałania marginalizacji i degradacji społecznej rodziny poprzez aktywizowanie zawodowe członków rodziny pozostających poza rynkiem pracy:*
 - wskazywanie pozytywnych cech wynikających z aktywnego poszukiwania pracy;
 - uwrażliwianie na potrzebę ciągłego zarejestrowania w Powiatowym Urzędzie Pracy – możliwość podjęcia stażu, skorzystania ze szkoleń.
- IV. *Zwiększenie świadomości rodzin o roli podmiotów udzielających pomocy:*
 - wskazanie roli poszczególnych podmiotów działających na rzecz rodziny;
 - współpraca z instytucjami pomocowymi.
- V. *Zwiększenie bezpieczeństwa rodziny poprzez przeciwdziałanie przemocy w rodzinie:*
 - współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym Gminy Lubomino;
 - zapewnienie pomocy specjalistów – prawnika oraz psychologa.

Realizacja zadań wynikających z przyjętego Gminnego Programu pozwoliła na:

1. wzmocnienie więzi rodzinnych w rodzinach mających problemy wychowawcze,
2. współpracę z podmiotami z szeroko rozumianej sfery pomocy społecznej,
3. poprawę funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.

Na realizację zadań z zakresu wsparcia rodziny Gmina Lubomino wydatkowała ogółem środki w kwocie 53 506 zł, z czego 33 224 zł pochodziło ze środków własnych gminy.

Mając na uwadze dynamikę problemów z jakimi boryka się dzisiejsza rodzina konieczny jest systematyczny monitoring i ewaluacja jej potrzeb. Podejmowanie stosownych działań, będących odpowiedzią na potrzeby w zakresie realizacji zadania przyczyni się do dalszego rozwoju systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w gminie.

Sporządził:

Magdalena Brząkiewicz

Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Lubominie
Magda
Magdalena Brząkiewicz